

eglutē

1985
VASARIS

EGLUTĖ

1985 VASARIS

TURINYS

- 3 TĖVIŠKĖLĖ, A. Kašiubienė
- 4 ANGELŲ PRANEŠIMAS, R. Udrienė
- 8 KĄ REIŠKIA ŽENKLAI?
- 13 VAIKŲ KŪRYBA
- 17 GALVOSŪKIAI
- 22 KAIP LINAS PAMATĖ VILNIŲ, R. Rasa
- 28 KEISTA KELIONĖ, II, L. Stačiokaitė

PIEŠINIAI

Viršelis — O. Osmolskio

Skyrių vinjetės — Z. Sodeikienės

Kitos iliustracijos:

A. Sutkuvienė — 3, 4, 6, 14

K. Juzaitytė — 5, 15

J. Paukštienė — 7

R. Osmolskis — 13, 16

M. Ambrozaitienė — 22, 23, 24, 25, 27

Kryžiaus kalnas — "Laiškų lietuviams" klišė, psl. 12

REDAKCIJA

REDAKCIJA: vyr. redaktorė — ses. O. Mikailaitė, Immaculate Conception Convent,
Putnam, CT 06260

ADMINISTRACIJA: administratorė — Danguolė Sadūnaitė, Immaculate Conception Convent,
Putnam, CT 06260

Gautąją medžiagą "Eglutės" redakcija taiso ir tvarko savo nuožiūra. Be redakcijos leidimo "Eglutėje" spausdintų rašinių bei piešinių kitur prašome nespausdinti.

EGLUTĖ — vienintelis lietuviškas laikraštėlis vaikams išeivijoje. Leidžia ir spausdina Nek. Pradėtosios Marijos Seserys, Putnam, CT 06260. Administratorė — Danguolė Sadūnaitė. Prenumerata metams — \$10.00, vieno numerio kaina — \$1.00.

THE LITTLE FIR is a magazine for Lithuanian children. Published monthly except July and August by the Sisters of the Immaculate Conception. Published and printed at Immaculate Conception Convent, Putnam, CT 06260. Yearly subscription—\$10.00; single copy—\$1.00. Second class postage paid at Putnam, Connecticut 06260.

EGLUTĖ (THE LITTLE FIR) — (USPS 169-200)

TĖVIŠKĖLE!

Albina Kašiubienė

Mes už brangią tėviškėlę
Einam vėliavas iškėlę,
Kad tėvynei laisvė būtų,
Priešo rankose nežūtų.

Ją prie kelio kryžius saugo,
Melsim laisvės Dievą brangų, —
Kad vergija greit sugriūtų
Ir lietuvis laisvas būtų.

Tėviškėle — trūksta žodžių!
Nors aš jaunas dar esu,
Bet mama, tėvelis sakė:
Tu brangiausia iš visų!

ANGELŲ PRANEŠIMAS

Rūta Udrienė

Vaizdelis vaikams

(Įžanga: vargonų muzika — “Apsaugok, Aukščiausias” arba “Lietuva brangi”).

Pasakotojas: Štai atsiveria dangaus erdvių platybės, lyg dailininko Čiurlionio paveiksle. Dievas Tėvas, Jėzus Kristus ir Šventoji Dvasia klausosi angelų sargų apyskaitų apie jų saugomus lietuvių vaikus.

Angelai: Štai mes čia, Viešpatie Dieve!

Šventas, šventas, šventas, Viešpats, galybių Dievas!

Pasakotojas: Pasiklausykime, ką angelai sargai pasakys apie lietuvių vaikus, išsklaidytus po platų pasaulį.

1 Angelas: Dieve, dangiškasis Tėve! Esu sargas Mėtos iš Amerikos. Štai žiūrėk, kaip ji uoliai lanko lietuvišką mokyklą šeštadieniais. Matai, kaip jai reikia anksti keltis, toli važiuoti. Bet ji tai daro su džiaugsmu. Ji mokosi apie lietuvišką Rūpintojėlį, rymojusį laisvos Lietuvos pakelėse.

2 Angelas: O aš, gerasis Dieve, saugojau Nidą, kuri gyvena prie Baltijos jūros. Tik pažvelk į ją! Matai, kaip ji norėtų Tave geriau pažinti, bet vargu, nes jos krašte visus Rūpintojėlius išgriovė Lietuvos pavergėjai.

Visi angelai: Dieve, dangiškasis Tėve,
leisk Rūpintojėliams vėl sugrįžti Lietuvon!
Tavo Sūnaus Jėzaus vardas tegyvuos lietuvių vaikų širdyse, kol lietuviai vėl galės laisvai drožti jo bruožus medyje.

(Vargonų muzika: "Tu nematei tėvelių krašto")

3 Angelas: Dievo Sūnau, Jėzau Kristau, pasaulio Atpirkėjau! Esu sargas Neriaus Vokietijoje. Ar matai, kaip jis mokosi Lietuvos himną Vasario 16-tos progai. Jam sunku išmokti atmintinai, bet jis didžiuojasi šiais Vinco Kudirkos sukurtais žodžiais. Jis nori, kad Lietuva vėl būtų laisva.

4 Angelas: O aš, Kristau, pasaulio valdove, saugu Jonuką, Vilniuje. Jis žino, kad dabar jo mieste iškelta vėliava nėra tikroji. Jis norėtų iškelti trispalvę Gedimino pilies viršūnėje. Vargas vaikams Lietuvoje, jiems laisvės nėra!

Visi angelai: Viešpatie Kristau, išsaugok lietuvišką žodį lietuvių vaikų širdyse ir lūpose, kol ateis diena, kuomet laisvai trispalvė plevėsuos.

(Vargonų muzika: "Leiskit į tėvynę")

5 Angelas: Šventoji Dvasia, Dieve, esu sargas Dariaus Kanadoje. Tik pažiūrėk, kaip jis jaudinasi, savo mokyklos vadovyje neradęs teisingai aprašytos Lietuvos istorijos. Jo mokytojai nelietuviai, jie nežino, kad Lietuva pavergta. Darius štai panaudoja progą savo mokytojams ir klasės draugams papasakoti apie Lietuvą.

6 Angelas: Šventoji Dvasia, Dieve, aš saugu Danutę Kaune. Kaip skaudu, kad ji turi mokytis iš rusų spausdintų knygų, kurios suklautoja Lietuvos istoriją. Ir ji išdrįsta mokytojos paklausti, kodėl čia nepaminėtas karalius Mindaugas, Vytautas Didysis, Šventasis Kazimieras... O mokytoja ją bara.

Visi angelai: Šventoji Trejybė, vienas, tikrasis Dieve!

Ižiebk tiesos kibirkstėlę lietuvių vaikų protuose, kad jie nenustotų mylėti tiesos, kol Lietuva atgaus laisvę.

(Vargonų muzika: "O Kristau, pasaulio Valdove")

7 Angelas: Kaip džiugu, gerasis Dieve, kad Rimutė Venecueloje moka ir gieda lietuvišką giesmę į švenčiausiąją Mariją. Net malonu klausytis!

8 Angelas: O mano Daina dalyvauja eisenoje į Šiluvą, Marijos gimimo šventės proga. Ir ji kalba rožinį drauge su visais, nors bedieviai draudžia.

Visi angelai: Garbė Dievui, aukštybėse!

Mes ir toliau saugosim vaikus,
kurie pina maldų vainiką Tau ir Mergelei Marijai.
Išgirsk jų nuoširdžius prašymus!
Dievo Motina, užtark juos!

(Užbaiga: Visi gieda "Marija, Marija")

GALVOSŪKIŲ ATSAKYMAI

II. Lietuva brangi mano tėvyne

III. 1. XIX, 2. laisvės viltį, 3. Daukantas, 4. Valančius, 5. Knygnešys, 6. Bielinis, 7. Trisdešimt pirmais (1831), 8. Uždare universitetą, 9. Šešiasdešimt trečiais (1863), 10. Uždraudė spaudą, 11. Muravjovas (korikas), 12. "Aušra", 13. Vištelis ir Mikšas, 14. Basanavičius, 15. Lietuvos praeitį, 16. Varpas, 17. Dabartį, 18. Kudirka, 19. Himnas, 20. Maironis, 21. "Lietuva brangi", 22. Sauerveinas, Girėnas, 23. Vaižgantas, 24. Žemaitė, Lazdynų Pelėda, Šatrijos Ragana, 25. Seimas, 26. Nepriklausomybės mintį, 27. Lietuvos Tarybą, 28. "Lietuvos Aidą".

IV. 1. balkonas, 2. slunkių, 3. stuobrys, 4. praeivis, 5. baseinas, 6. praeitis, 7. dabišius, 8. banditas, 9. lokiukas, 10. aitvaras, 11. futbolas. Patarlė: "Kas nedirba, mielas vaike, tam ir duonos duot nereikia".

KĄ REIŠKIA ŽENKLAI?

Žmonės naudoja daug visokių ženklų. Kiekvienas ką nors reiškia. Ir valstybės naudoja ženklus. Valstybės ženklas yra svarbus visiems žmonėms, kurie toje valstybėje gyvena. Ir kiti, ne tos valstybės žmonės, turi tą ženklą gerbti.

Amerikos ir Lietuvos ženklai

Amerika turi savo ženklą. Tai yra erelis. Lietuva taip pat turi savo valstybės ženklą. Tai baltas VYTIS raudona dugne. Vytis yra labai senas Lietuvos ženklas. Jis randamas ir senesniuose Lietuvos piniguose.

Kodėl lietuviai pasirinko tokį ženklą?

Lietuva ir senovėje turėjo daug priešų, su kuriais jai nuolat teko kovoti. Lietuviai kovodavo daugiausia raiti. Žirgas buvo lietuvių kovų draugas. Todėl ir Lietuvos ženkle mes matome šuoliais lekiantį šarvuotą raitelį ant balto žirgo. Tokį ženklą teturi tik Lietuva. To ženklo labai nemėgsta dabartiniai Lietuvos okupantai. Jie uždraudė lietuviams jį vartoti.

Lietuviai, tačiau, labai gerbia savo valstybinį ženklą. Laisvuose kraštuose mes galime jį viešai iškabinti. Lietuvoje to negalima daryti, bet vytis nėra visiškai išnykusi. Kai kur jį dar galima rasti, pavyzdžiui, senose bažnyčiose.

1379 m.

1224 m.

1404 m.

1386 m.

1544 m.

1413 m.

**Senoviški vyties ženklai
iš pinigų ir antspaudų**

Kiti lietuviams svarbūs ženklai

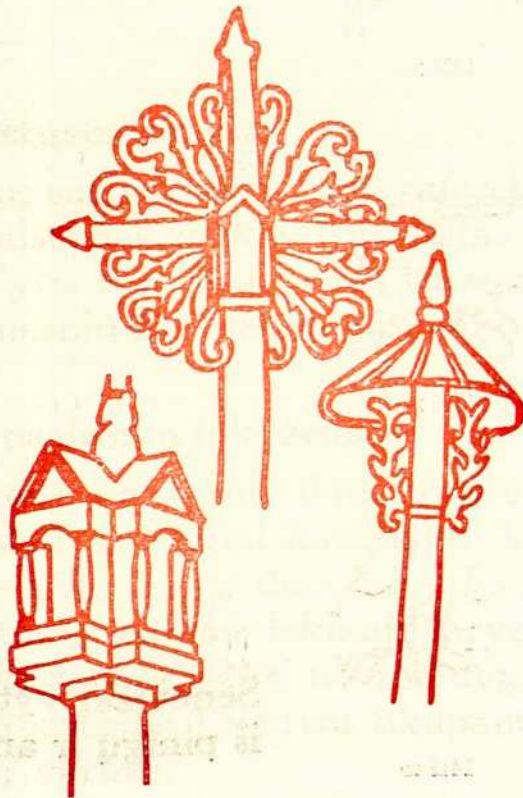
Lietuviams taip pat labai svarbūs religiniai ženklai. Jie parodo, kad lietuviai tiki į Dievą ir yra krikščionys, t.y. tiki, kad Kristus yra Dievo Sūnus. Svarbiausias krikščionių ženklas yra kryžius.

Lietuviai nuo senų laikų labai mėgo statyti koplytėles ir kryžius.

Kas yra koplytėlė?

paruošė Edvyna Valkiūnaitė, Čikagos K. Donelaičio lit. mokyklos mokinė.

Koplytėlė — tai stoginė su Kristaus, švč. Marijos ar šventojo figūra. Seniau Lietuvoje buvo daug gražių ir įvairių koplytelių bei kryžių. Kai tik lietuviai buvo pakrikštyti, jie pradėjo statyti koplytėles. Daugiausia kryžių pristatė žemaičiai. Kur neitum ar nevažiuotum, pakelese matyti koplytelių. Jos daugiausia būdavo prikaltos prie medžio kamieno. Tos koplytėlės būdavo nuolat puošiamos gėlėmis.

Kodėl koplytėlės ir kryžiai buvo svarbūs lietuviams?

Koplytėlių šventieji būdavo pačių žmonių padaryti. Tose koplytėlėse ir kryžiuose atsispindėdavo liaudies menas. Pro jas eidami, žmonės pakeldavo kepures, persižegnodavo, pasimelsdavo, tuo parodydami pagarbą koplytėlės šventajam.

Vėlesniais laikais labiau pasiturintys ūkininkai savo kiemuose statydavo didelius, meniškus kryžius. Tuo jie didžiuodavosi, nes praeinantys ar pravažiuojantys matydavo, jog ūkis tvarkingas ir jo žmonės religingi.

1912 m. buvo apskaičiuota, kad Žemaitijoje vienam kilometrui ploto pakeitė teko 2 ir pusė koplytėlės.

Ar dabar tebėra koplytėlių ir kryžių Lietuvoje?

Šiandien okupuotoje Lietuvoje jos nugriaunamos. Jei iš po nakties atsiranda kryžius, drąsių lietuvių pastatytas, jis tuojau nuverčiamas. Tikėkime, kad išauš Lietuvai laisvės rytas ir pakelių koplytėlės bei kryžiai bus vėl visur atstatyti.

Kas yra Kryžių kalnas?

(paruošė R. Marchertienė Čikagos Dariaus ir Girėno l. mokyklos mokiniams)

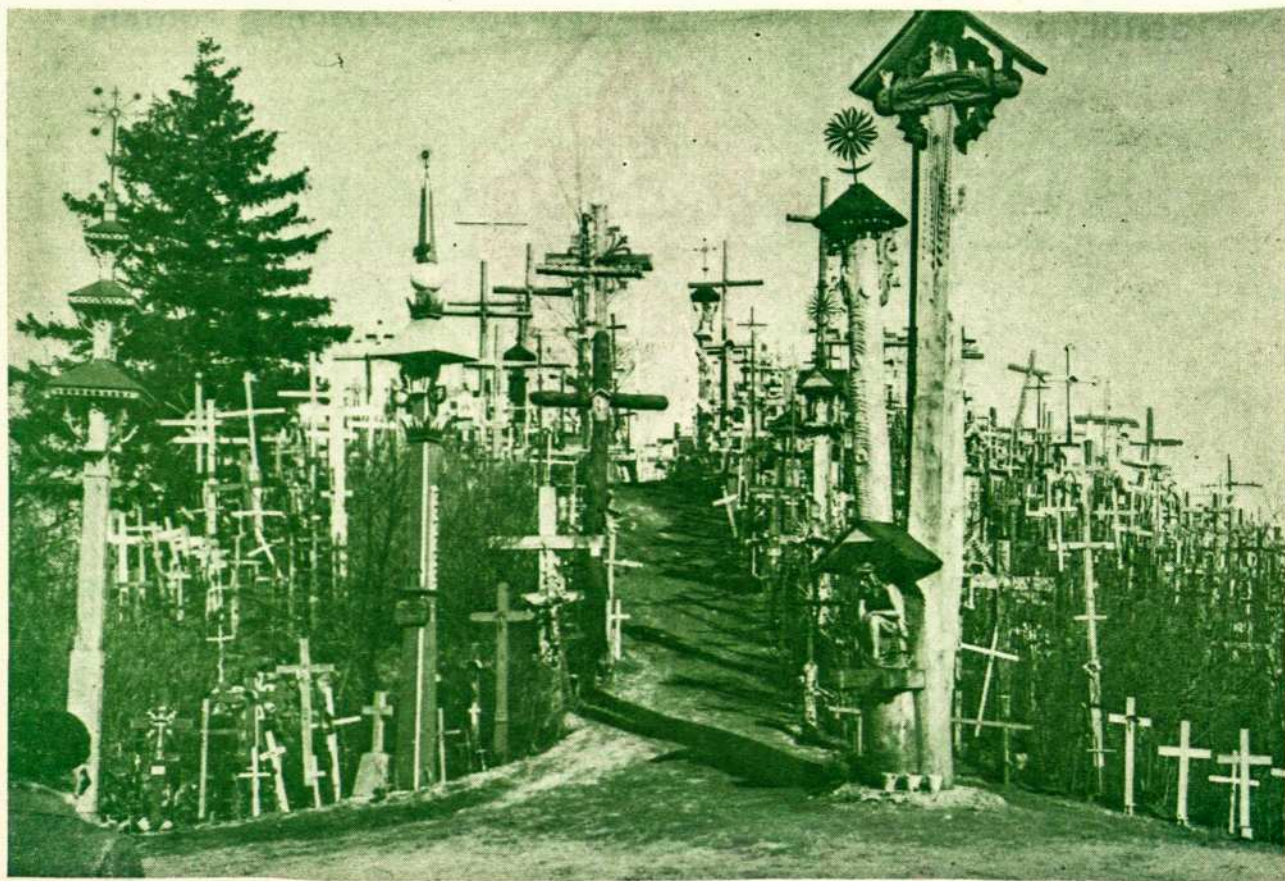
Kryžių kalnas yra Žemaitijoje. Į šiaurę nuo Šiaulių yra Meškuičiai. Už 6 kilometrų į pietvakarius nuo čia yra Jurgaičių kaimas. Tame kaime galima rasti Kryžių kalną.

Šis kalnas buvo sudarytas ledynų slinkimo metu. Jis yra labai, labai senas. Žmonės tą kalną vadino šventkalniu. Ten pradėjo statyti kryžius. 1900 metais tame kalne buvo 130 kryžių.

Tikintieji kalną laikė stebuklinga vieta. Kai ligonis pasižadėdavo pasveikęs ten pastatyti kryžių — dažnas pasveikdavo.

Kryžių kalne iki šios dienos stovi lietuvių pastatyti kryžiai. Komunistai kelis kartus bandė išnaikinti tą vietą — nugriovė kryžius ir uždraudė juos statyti. Bet žmonės naktimis nešė kryžius ir vėl juos statė Kryžių kalne.

Taip Kryžių kalnas atrodo šiandien.

LIETUVOS ŽVAIGŽDELĖ

Kur yra Lietuva? — nežinau,
Nes aš josios nemačiau.
Sako, dangus ten mėlynėsnis
Ir žvaigždėlės ten šviesesnės.

Gal galėsiu pamatyti
Ir žvaigždeles suskaityti —
Naktį žiba milijonai:
Su kompiuteriu — tik monai. . .

Aš šviesiausią sau žvaigždėlę
Iš visų jų išsirinksiu,
Kaip didžiausią brangenybę
Į dėžutę užrakinsiu. . .

Taiyda Rudaitytė

K. Donelaičio lit. mokyklos

Čikagoje mokinė

Aš Amerikoj gimiau,
Lietuvos niekuomet nemačiau,
Bet aš ją myliu!
Širdyje aš matau
Tavo miškus ir upes.
Nežinau, kada tave aplankysiu.

Lietuva,

Būk vėl laisva, tada

Aš tave pamatysiu.

Paulius Vasiliauskas,

K. Donelaičio lit. mokyklos

Čikagoje mokiny

MYLĖSIU LIETUVĄ IŠ TOLO...

Aš gimiau Kanadoje, bet didžiuojuos savo kilme, — kad esu lietuvaitė.

Mano tėveliai gimė Lietuvoje. Jie gerai pažįsta savo gimtąjį kraštą. Ten visi žmonės, maži ir suaugę, mokėjo lietuviškai. Ir čia Kanadoje, seni draugai iš Lietuvos susitikę kalbasi lietuviškai.

Mano kartai yra daug sunkiau lietuviškai kalbėti. Nėra tiek progų lietuviams susitikti. Jei ir gyvena daugiau lietuvių tam pačiam mieste, jie yra toli nuo viens kito! Daugumoje mano draugai ir draugės yra nelietuviai. Su jais susitinku ir bendrauju kasdieną.

Dažnai pagalvoju: kaip galiu parodyti savo meilę Lietuvai, mano tėvų kraštui, kurio aš nemačiau. Aš priklausau tam lietuviškam išeivijos jaunimui, kuris apie tai galvoja. Mes stengiamės susiburti į įvairias grupes: šokių ar lietuviškos dainos būrelius. Lankom šeštadieninę mokyklą, atliekam programas lietuviškai — vaidinam, deklamuojam.

Nors mūsų tėvai ragina tai daryti, bet mes ir patys vis labiau įprantame ir mėgstame. Gerai žinome, kad tarpusavy lietuviškai kalbėtis yra nedaug progų, bet nevisada tas progas panaudojame... Būdami sąmoningesni lietuviai, labiau mylėsime mūsų tėvynę Lietuvą.

*Lina Radžiūtė, 14 m.
V. Kudirkos lit. mokyklos
Otavoje mokinė*

Nors aš dar nesu mačiusi Lietuvos, bet jaučiu, kad ją myliu. Noriu kartais pati suprasti tą jausmą ir klausiu savęs, kodėl taip yra.

Visad jaučiu didelį norą būti dalyve pramogose, sueigose, susibūrimuose, kurie man primena Lietuvą, ar turi ryšį su ja. Lankau lietuvišką šeštadieninę mokyklą nuo pat vaikystės ir dabar esu jau šeštame skyriuje. Priklausau Otavos mergaičių dainos vienetui RAMUNĖLĖS. Esu jauniausia jo narė. Mes visos mergaitės turim tautinius drabužius ir juos dažnai dėvime per būrelio pasirodymus. Man patinka pasipuošti gintarais, kurie yra iš Lietuvos.

O kokie skanūs yra lietuviški valgiai! Juos mielai valgau, nors kartais ir nebūdama alkana!

Tie, kurie yra buvę ir matę Lietuvą, negali suprasti ir žinoti, kaip jaučiasi tie, kurie nebuvo tokie laimingi. Bet vis viena yra kažkoks pasididžiavimo jausmas, ypač kai gali kam nors pasakyti ar kuo nors pasirodyti, kad esu lietuvaitė... Gal visa tai ir yra meilė Lietuvai?! Jei taip, tai aš tikrai ją myliu!

*Daiva Jurkutė, 12 m.
V. Kudirkos lit. mokyklos
Otavoje mokinė*

NORIU PAMATYTI VILNIŲ!

Vilnius yra didelis miestas Lietuvoje. Man būtų įdomu pamatyti Gedimino pilies griuvėsius. Norėčiau pasimaudyti Neries ir Vilnelės upėse, pasimelsti prie stebuklingo Dievo Motinos paveikslo Aušros Vartuose ir padėkoti už viską, ką aš turiu ir kad gyvenu laisvame krašte.

Linas Černiauskas, 3 sk.

Maironio lit. mokyklos

New Yorke mokiny

Man patinka Gedimino pilis. Gedimino pilis turi tris aukštus. Viena aukšte yra muziejus, kurį aš norėčiau pamatyti. Man irgi patinka Aušros Vartai, kur yra Marijos paveikslas. Visi, kurie eina pro Aušros Vartus, nusiima savo kepurės. Aš taip pat noriu važiuoti į Vilnių susipažinti su lietuviais.

Darius Pemkus, 3 sk.

Maironio lit. mokyklos

New Yorke mokiny

Aš niekad nebuvau Lietuvoje, bet norėčiau nuvažiuoti. Norėčiau pamatyti Vilnių, Gedimino pilį, Nemuną ir Trakus. Gal kada ir galėsiu ten nukeliauti ir viską pamatyti...

Aš nenorėčiau dabar gyventi Lietuvoje, nes ten nėra laisvės. Žmonės negali apie viską laisvai kalbėti, atvirai rašyti laiškus, skaityti, ką nori. Žmonės negali keliauti, kur nori.

Mokyklose vaikai turi mokytis rusiškai ir yra priversti mokytis apie komunizmą.

Lietuvoje nėra patogų gyventi, nes labai trūksta rūbų, automobilių ir kitų reikalingų daiktų. Lietuvoje dabar labai trūksta maisto, ir žmonėms yra sunku gyventi. Aš nenorėčiau ten gyventi, nebent viskas pasikeistų!

Gediminas Budreckis

Maironio lit. mokyklos

Bostone mokiny

I. RASK GALĄ!

(Nupiešė Rima Polikaitytė, Čikagos
K. Donelaičio lit. mokyklos mokinė)

**Pradėk nuo vieno vėliavos
koto galo ir rask antrą galą.**

II. ATSPĖK!

Čia yra labai gerai žinomos lietuviškos dainos pirmieji
žodžiai. Apačioje pažymėta, kiek kurių raidžių trūks-
ta. Ar gali atspėti visus žodžius?

L - - - - - A

B - A - - - -

M A - - -

T - - - - -

E — 2, E — 1, I — 2, Y — 1, G — 1,
O — 1, N — 3, R — 1, T — 1, V — 2.

III. Įvykiai ir žmonės, kurie lietuvius privedė prie nepriklausomybės, labai svarbūs Lietuvos istorijoje.

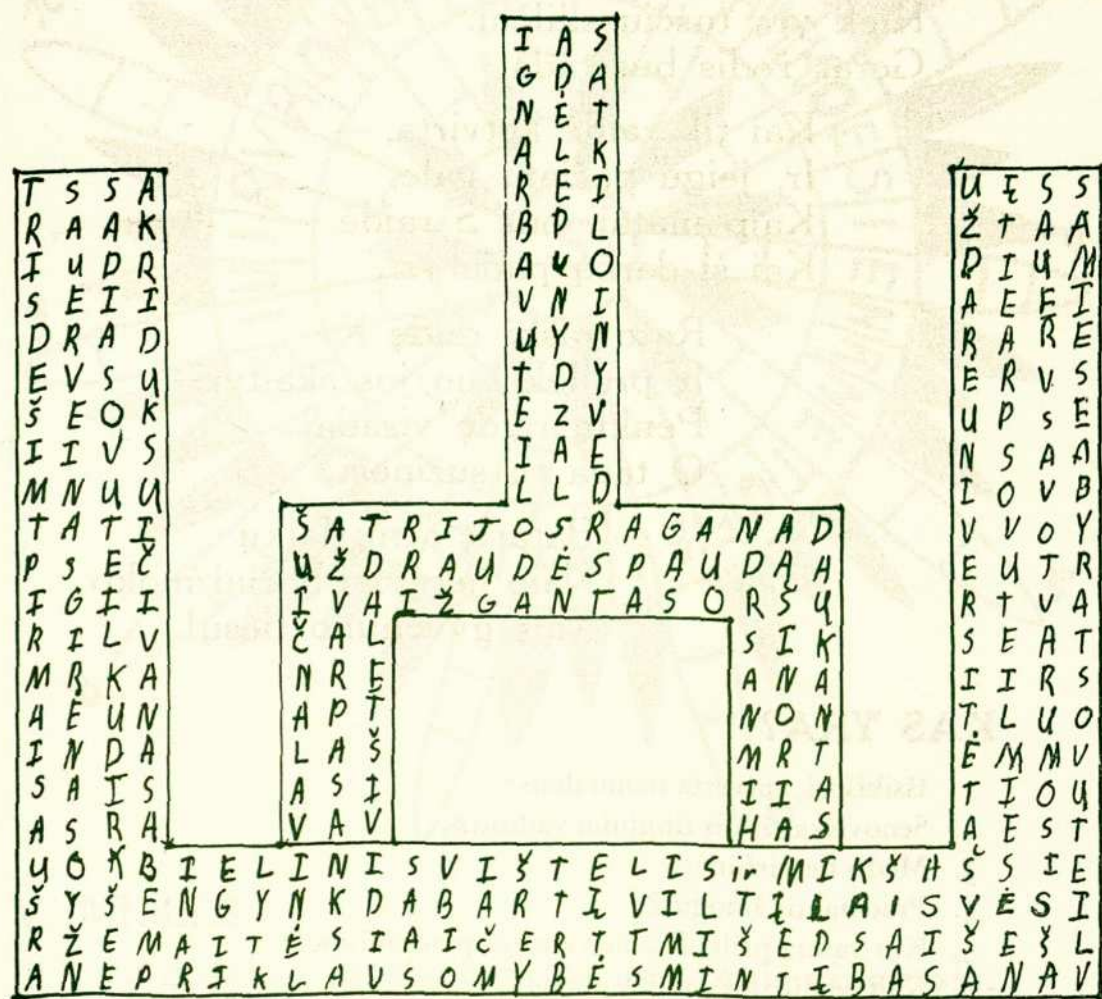
1795 m. Rusija pavergė Lietuvą, kol ji atgavo nepriklausomybę 1918 metais. Tautinio atgimimo laikotarpis paruošė kelią nepriklausomybei.

(Ši galvosūkį paruošė Aleksandras Maldutis, Maironio lit. mokyklos 7-to skyriaus mokinys New Yorke.)

Šių klausimų atsakymai surašyti Gedimino stulpuose.
Ar gali juos surasti?

1. Kuris šimtmetis yra lietuvių tautinio atgimimo amžius?
2. Ką pažadino lietuviuose Napoleono žygis 1812 metais?
3. Kas tyrinėjo ir aprašė Lietuvos istoriją?
4. Kas kovojo dėl lietuvių švietimo ir blaivybės?
5. Kaip buvo vadinamas žmogus, kuris slapta gabeno lietuviškas knygas iš Prūsijos?
6. Kas buvo žymiausias knygnešys?
7. Kada buvo pirmas sukilimas prieš rusus XIX amžiuje?
8. Kaip rusai nubaudė lietuvius po sukilimo?
9. Kada buvo antras sukilimas?
10. Kaip nubaudė po antro sukilimo?
11. Kas tuo metu valdė Lietuvą ir malšino sukilimą?
12. Kuris buvo pirmas lietuviškas laikraštis?
13. Kurie du lietuviai pirmieji kėlė lietuviško laikraščio reikalą?
14. Kas tą laikraštį leido?
15. Apie ką tame laikraštyje buvo daug rašoma?
16. Kuris buvo antras lietuviškas laikraštis?
17. Apie ką jame buvo rašoma?
18. Kas jį išleido?
19. Kuris yra jo geriausiai žinomas kūrinys?
20. Kas buvo tautos atgimimo poetas?
21. Kuri jo parašyta daina kartais naudojama himno vietoje?
22. Kuris vokiečių kilmės rašytojas parašė eilėraštį "Lietuviais esame mes gimę"?

23. Kas išleido "Tėvynės sargą" ir žadino lietuvių tautinę sąmonę?
24. Kurios 3 moterys rašytojos prisidėjo prie tautinio atgimimo (jų slapyvardžiai)?
25. Ką sušaukė Basanavičius Vilniuje?
26. Kokią mintį ten iškėlė, ką ir švenčiame vasario 16-tą?
27. Ką išrinko seime?
28. Kuris laikraštis paskelbė Lietuvos nepriklausomybę?

Jei ne visus klausimus galėjai atsakyti, atsakymai surašyti psl. 7. Apibrėžk juos Gedimino stulpuose.

IV. SNAIGĖS GALVOSŪKIS

(paruošė Eugenija Sinadskytė)

Ši galvosūkį išspręsi,
Jei tik klausimus suprasi.
Tad skaityk juos atidžiai,
Neskubėdamas, kantriai.

Reiks rašyt nuo smaigalių
Ir link centro tiek raidžių,
Kiek yra tuščių skilčių.
Geras žodis bus tada,

Kai tik raidė ketvirta, —
Ir, jeigu pačiam gale,
Kaip matai, bus S raidė.
Kai ši darbą padarysi,

Rate raski raidę K
Ir pradėk nuo jos skaityti
Penktą raidę visada.
O tada tu sužinosi

Patarlę senų laikų:
Kaip lietuviai bočiai moko
Mus gyvenimo tiesų!

KAS YRA?

1. Išsikišusi, aptverta namo dalis?
2. Senoviškas žodis tinginiui vadinti?
3. Medis be viršūnės?
4. Praeinantis žmogus?
5. Kur vasarą prileidžiame vandens plaukiojimui?
6. Kaip vadiname praėjusį laiką?
7. Koks žmogus labai mėgsta puošti, dabintis?
8. Koks kitas žodis reiškia tą patį kaip "plėšikas"?
9. Kaip dar gali būti pavadintas meškiukas?
10. Daiktas su ilga uodega, kurį skraidiname ore — kas jis?
11. Odinis kamuolys arba sportinis žaidimas?

V. MĪSLĒS

1. Sidabro juosta laukais, pievomis vingiuoja.
2. Kai mėlyna — juokias, kai pilka — verkia.
3. Keturios motinos turi penkis vaikus
ir visi vaikai tuo pačiu vardu . . .
4. Panešti galima, suskaičiuoti — ne!

(Atsakymai psl. 7)

KAIP LINAS PAMATĖ VILNIŲ

Renė Rasa

Linas buvo toks mažas, kad jį visi vadino žirniu. Į viską jis turėjo žiūrėti iš apačios. Net draugai buvo aukštesni už jį. Geriausias jo draugas buvo šuniukas Ruikis, nes jis buvo dar mažesnis.

Jie gyveno užmiesty. Vieną naktį Liną pažadino smarkus Ruikio lojimas. Išlipęs iš lovos jis išėjo laukan pažiūrėti, kas atsitiko. Prie Ruikio būdos stovėjo didelis paukštis, ilgomis kojomis ir ilgu snapu. Ruikis lojo ir urzgė kiek galėjo, bet paukštis neišsigando. Jis stovėjo ant vienos kojos ir ilgu snapu lesė Ruikiui padėtą maistą.

— Štiš, — mostelėjo Linas rankom, bet arčiau prieiti bijojo.

— Nebijok, — staiga prašneko paukštis. — Ar nepažįsti manęs? Aš gandas. Aš tas pats, kuris tave mažą atnešiau tavo tėveliams.

— Aš nežinojau, kad mane gandas atnešė, — nustebo vaikas.

— Paklausk mamos, ji pasakys, — atsakė gandas.

— Ką tu čia darai? — norėjo žinoti Linas.

— Skridau pro šalį ir nutariau pažiūrėti, koks tu didelis užaugai, — lesdamas paaiškino gandas.

— Aš mažas, — liūdnu balsu atsakė Linas, — visi yra didesni už mane.

— Ar norėtum būti aukščiau už viską? — paklausė gandas.

— O, taip! . . . — prisipažino Linas.

— Lipk man ant nugaros, aš tave iškelsiu iki dangaus, — pasiūlė gandas.

- Au, au, . . . — staiga prašneko Ruikis, — o aš?
- Lipk ir tu, — kryptelėjo galva gandras.
- Ruikis užsoko ant paukščio ir įsitaisė prie Lino.
- Pasiruošę? — paklausė gandras.
- Pasiruošę! — drauge atsakė berniukas ir šuniukas.

Gandras ištiesė sparnus, suplasnojo ir staiga pakilo. Linui net kvapą užgniauzė. Apie ausis sušvilpė vėjas. Namas, kur Linas gyveno, atrodė mažas, lyg dėžutė. Jie kilo aukščiau ir aukščiau. Pro juos plaukė debesys, o tarp jų spindėjo didelės žvaigždės.

Netrukus Linas pamatė vandenyje išmėtytus žemės didesnius ir mažesnius plotus.

— Kas čia? — paklausė jis.

— Tai didžioji Britanija ir Skandinavija. Mes skrendam į Lietuvą — tavo tėvelių gimtąjį kraštą.

Gandras stipriai ištempė sparnus ir pradėjo leisti. Linui svaigo galva. Jam atrodė, kad jie krenta. Ruikis iš baimės paslėpė savo snukutį po Lino pižama. Tik dabar vaikas prisiminė, kad jis neapsirengęs. Kaip dabar pasirodys Lietuvoje? Bet jie jau buvo visai žemai. Gandras dar kelis kartus plastelėjo sparnais ir nutūpė ant kalno. Prieš juos stūksojo didelė pilis.

— Tai Gedimino pilis! . . . Tai Vilnius! . . . — sušuko vaikas. Išplėstomis akimis žiūrėjo jis į pilį, apie kurią tėvelis tiek pasakojo.

— Gali į ją įlipti, — pasiūlė gandras.

Berniukas nušliaužė nuo paukščio nugaros ir, Ruikio lydimas, pradėjo lipti laiptais. Jie buvo siauri ir statūs. Pagaliau pasiekė viršūnę. Apie bokštą buvo išmūryta dantuota tvorelė. Pasistiebęs ant pirštų galų Linas žiūrėjo į ramiai miegantį miestelį.

— Ūūūū . . . , — staiga pasigirdo nakties tyloje.

— Kas čia? — nusigando Linas.

— Au, au, au . . . — pradėjo loti Ruikis. Medyje, tarp lapuotų šakų, į juos žiūrėjo dvi didelės akys. Linui net plaukai pasišiaušė iš baimės.

— Ūūūū . . . , — vėl pasigirdo tas pats balsas.

— Tai pelėda! — staiga prisiminė Linas tėvelio pasakojimą. Lietuvoje, o ypač Vilniaus miškuose, jos naktimis taip ūkauja ir pasakoja viena kitai apie senus laikus. Kas moka pelėdų kalbą, gali jas suprasti.

— Kai grįšiu, viską mokysiuos, — nutarė jis.

— Au, au, au . . . , — vėl pradėjo loti Ruikis.

— Kas tau dabar? — atsisuko Linas.

Šuo stovėjo bokšto vidury ir, užvertęs galvą į viršų, žiūrėjo ir piktai lojo. Dabar Linas pamatė, kad aukštai, ant stiebo plevėsavo raudona vėliava su kūju ir pjautuvu.

— Ruiki, Ruiki, — pradėjo šaukti Linas.

— Au, au, au, — atsiliepė Ruikis iš apačios.

Linas persisvėrė per mūrą pažiūrėti. Šalia Ruikio stovėjo juodas šuniukas.

— Ruiki, eik čia! — griežtai sušuko Linas.

Bet Ruikis tik pavizgino uodega ir nusekė naują savo draugą.

Linas nusiminė. Jis suprato, kad Ruikis nutarė pasilikti Lietuvoje.

— Gal ir man pasilikti? Čia būtų tiek draugų . . . , — atėjo jam mintis. Bet prisiminė tėvelius. — Ką jie darytų be manęs! . . .

Ššššš . . . suvirpėjo aplink oras ir ant bokšto nusileido gandras.

— Maniau, kad ir tu, kaip Ruikis, nebenori grįžti, — pakraipė jis galvą. — Na, mums jau laikas atgal keliauti.

Linas užlipo ant paukščio ir jie pakilo. Tačiau, atgal skrendant, jis per ašaras nieko nematė. Jam buvo gaila Ruikio ir Lietuvos.

Namuose visi miegojo.

— Sudiev, Linai, — atsisveikino gandras. — Dabar žinai, kaip viskas iš viršaus atrodo. Nenusimink, vieną dieną užaugsis toks didelis, kad kiti į tave iš apačios žiūrės.

— Gal kitą kartą dar nuskraidinsi mane į Lietuvą, — nedrąsiai paprašė Linas.

— Būsi per didelis, nebepakelsiu, — taukštelėjo snapu gandras ir, suplasnojęs sparnais, pakilo ir pranyko tolumoje.

Linas liūdnai pažiūrėjo į tuščią Ruikio būdą ir, sunkiai atsidusęs, nuėjo į namus.

— Ką ryt pasakysiu mamai, kai paklaus, kur Ruikis? — galvojo jis ir žinojo, kad ji netikės, jog Ruikis liko Lietuvoje.

KEISTA KELIONĖ

II

Linda Stačiokaite

Po dvylikos valandų lėktuvas nusileido Aliaskoje. Staiga Sauliui pasidarė baugu. Jis nenorėjo išlipti iš lėktuvo! Kas bus, jei Dėdė Petras nepažins? Gal Aliaskoje per daug pavojinga mažam berniukui? Gal jam čia iš viso nepatiks. . . Saulius jautėsi labai mažas ir vienas.

Visi keleiviai vienas po kito lipo laukan. Saulius negalėjo ilgiau pasilikti, jis buvo paskutinis. Pamažu pasiėmė savo šiltą kepurę, užsidėjo, užsisegė palto sagas ir — išlipo.

— Sauliau? — prabilo aukštas vyras, kai tik berniukas nulipo lėktuvo laipteliais.

— Dėde Petrai! — sušuko Saulius.

— Tai gerai, kad laimingai atkeliavai. Jūsų lėktuvas truputį vėlavo — maniau, kad ne į tą pataikei, ar ką, — juokavo dėdė, padėdamas ranką Sauliui ant peties.

— O čia, va, yra Mykolas Avasuk. Jis gyvena tame kaimely, kur aš dirbu. Jis nemoka lietuviškai ir mažai kalba angliškai. Turėsi išmokyti eskimų kalbą!

— Labas, Mikai, — linksmi pasisveikino Saulius. Jis džiaugėsi, kad turės draugą. Mikas nusišypsojo.

— Dabar keliausim, — tarė dėdė. — Čia, matai, nėra jokių kelių į mūsų kaimelį ir nėra aerodromų lėktuvams. Turėsime skristi malūnsparniu.

— Oi! — Sauliaus akys išsipūtė. Jis niekad malūnsparniu neskrido.

Jie vienas po kito įlipo į helikopterį ir Dėdė Petras jau ruošėsi įjungti motorą, kai jaunas vyras pribėgo mojuodamas rankomis, kad sustotų.

— Daktare, didelis gaisras įvyko pietuose. Labai reikia pagalbos. Visur ieškom gydytojų sužeistiesiems.

Dėdė Petras kažką pasakė Mikui eskimų kalba. Mikas palingavo galva ir dėdė išlipo.

— Gaila, Sauliau, bet turiu keliauti į pietus. Nebijok, Mikas moka skraidyti. Pernakvosi pas jo šeimą.

— Ar negaliu pasilikti su tavim? — paklausė Saulius. Jis nenorėjo likti vienas su žmonėmis, kurie nemokėjo jo kalbos.

— Ši syki, ne. Turiu labai skubėt. Būk geras, aš tuoj grįšiu, — atsisveikino dėdė ir nubėgo į didelį lėktuvą, kurio propeleriai jau sukosi.

Mikas pamojavo ranka ir nusišypsojo Sauliui:
— Nebijok!

Saulius nebegalėjo sulaikyti ašarų. Jos greitai bėgo skruostais ir darė šlapius taškučius ant palto. Jis bandė neverkt, bet niekas neišėjo. Jis jautėsi toks vienišas nepažįstamam krašte su nepažįstamu berniuku. Ir tikrai, jam net pasidarė gaila, kad jis iš viso važiavo į tą Aliaską.

“Kodėl dėdė jį paliko vieną su svetimais žmonėmis? Kodėl namai taip toli?” — Saulius galvojo, nuleidęs akis.

Jis pamiršo, kad skris malūnsparniu. Pamiršo, kad eskimas Mikas jam draugiškai nusišypsojo.

Lauke pūtė šaltas vėjas. Sauliaus ašaros žibėjo jam ant palto. Jis bandė nubraukt, bet jos jau buvo sustingusios į mažus ledukus.

Saulius nespėjo nukrapštyti visų sušalusių ledukų nuo palto, kai malūnsparnis jau leidosi Miko kaimely. Nustebęs ir sumišęs, berniukas pasiėmė savo daiktus ir sekė eskimuką Miką. “Greičiau, greičiau”, ragino jį Mikas, bėgdamas pirmyn. Ir Saulius pradėjo bėgti. Uždusęs, jis sustojo prieš nedidelį medinį namuką, nes ten jo laukė Mikas.

— Ar čia tavo namai? Ar tu negyveni ledo name?
Aš maniau, kad eskimai gyvena lediniuose namuose, kurie vadinasi "igloo", — pasipylė klausimai.

— Čia yra "igloo". "Igloo" reiškia namai mūsų kal-
boj. Ledinius namus pasistatom, kai paklystam kur pūgos
metu, kad nesušaltume. Eskimai tokiuose namuose visą
laiką negyvena. Dauguma jų net nėra matę.

Mikas pakvietė Saulių vidun. Jis įėjo. Viduje buvo du kambariukai. Vienas — virtuvė ir valgomasis, antras — miegamasis. Prie krosnies stovėjo tamsi moteris. Mikas priėjo ir kažką jai pasakė eskimų kalboj. Ji atsisuko į Saulių ir nusišypsojo. Jos gražios, juodos akys maloniai žibėjo.

— Čia mano mama, — paaiškino Mikas.

— Labas, ponias, — nedrąsiai pasisveikino Saulius.

— Labas, — pasisveikino moteris angliškai, taip pat nedrąsiai.

— Mama mažai moka angliškai. Ji truputį išmoko, kai misionierius pas mus buvo. Vadink ją mama, jai labai patiks, — pasakė Mikas.

(Bus daugiau)

